

Aanwinsten van de Nederlandsche Flora in 1914.

Gaarne volg ik het voorbeeld door den heer Heukels in het N. K. A. 1913 gegeven, waar hij een lijst van „nieuwe soorten” en „nieuwe vindplaatsen” geeft. Te meer, omdat ik, bij ontstentenis van een floristische kerstvergadering, niet in de gelegenheid was mijn nieuwe vondsten van dit jaar te demonstreeren. Meerdere determinaties van adventief-planten dank ik den heer Dr. A. Thellung te Zürich, die zoo vriendelijk was de revisie daarvan op zich te nemen.

1. *Eriophorum polystachyon* β . *dianthelus* Kloos. 22 April 1914 P 4 52 13 in de Alblasserwaard. Behalve de gewone eindelingsche bloeiwijze draagt de plant er één of meer in de oksel(s) van het(de) bovenste stengelblad(en). De naam is gekozen in analogie met *Juncus compressus* β . *dianthelus* K. Koch Linnaea XXI 629 (1848).

2. *Alopecurus geniculatus m. midae* 13 Juni 1914 te Rotterdam, opgespoten terrein aan de Waalhaven, een monstrositeit met twee schutbladen onder de aarpluim, terwijl deze aan de voet geknikt is en een hoek van $\pm 90^\circ$ met den stengel maakt. Afgebeeld en beschreven in de L. N. XIX afl. 15, 339.

3. *Agrostis scabra* Willd = *A. hyemalis* (Walt) B S P. 17 Aug. 1914 te Wormerveer, aangevoerd uit Amerika, vermoedelijk met graan. Een uiterst teere 3—6 dM. hooge plant met groote wijdvertakte pluim, waarvan de haar-

dunne takken alleen aan de uiteinden kleine aartjes dragen met zeer scherpe iets ongelijke kelkkafjes, één ongenaald kroonkafje.

4. *Stipa hyalina* Nees 27 Sept. 1914. Wormerveer op hetzelfde terrein, waar ik verleden jaar de zeer na verwante *S. Neesiana* Trin en Rupr. vond, zie N. K. A. 1913 blz. 55. Evenals deze aangevoerd uit Zuid-Amerika (Brazilië, Argentina). Stengel rechtopstaand of iets geknikt opstijgend 5—7 dM. hoog. Pluim sterk samengetrokken in de oksels van het(de) bovenste stengel blad(en) een zijdelingschen pluimtak dragend, die grootendeels in de scheede van het blad ingesloten blijft. Kelkkafjes tot 5 mM. glinsterend groengeel (*niet* violet aangelopen), kroonkafje 3 mM. met haarfijne \pm 3 cM. lange kale naald, het kroonkafje aan den voet met een bundel langere, verder met korte borstelachtige haren bezet, kroontje wat scheef, onregelmatig getand, aan één zijde min of meer open.

De plant wordt volgens A. u. G. vaak verwisseld met *S. formicarum* Del = *S. hyalina* Schmidt, die evenwel duidelijk violet aangelopen kelkkafjes heeft, welke evenals kroonkafje en naald aanmerkelijk grooter zijn dan bij *S. hyalina* Nees.

5. *Bromus sterilis pubescens* Kloos 26 Aug. 1914. Wormerveer. De aarsteeltjes, kelk en kroonkafjes dicht met $\frac{1}{4}$ tot $\frac{1}{3}$ mM. lange haartjes bezet. Waarschijnlijk een Amerikaansch ras.

6. *Aegilops cylindrica pubescens* Kloos. 27 Juni 1914. Wormerveer. De plant onderscheidt zich van de type op het eerste gezicht door het eigenaardig grijsachtige van de aar, wat veroorzaakt wordt door de dichte korte beharing van de kelkkafjes. De heer Jansen, merkte mij op, dat reeds onderscheiden was *Triticum cylindrica* var. *hirsutum* Buch. Waar ik deze plant niet gezien heb en ook geen beschrijving er van, was het mij niet mogelijk uit te maken of zij wellicht met mijn exemplaren identiek

is. Op hetzelfde terrein vond ik ook de type, *Aegilops cylindrica* Host.

7. *Rumex pulcher* L. en *Rumex dentatus* L. Juli 1914. Wormerveer, de eerste ook met J. Th. Henrard te Gorkum. „Geen der „inlandsche” ex. heeft de typische vioolvormige wortelbladen” schrijft Wachter in het N. K. A. 1913. blz. 111. Ook onze exemplaren hadden toen wij ze vonden geen vioolvormige bladen. Een exemplaar evenwel, dat ik afgesneed en als wortelstok in mijn tuintje overbracht, ontwikkelde daar een wortelrozet met vioolvormige bladen. Nu (Januari 1915) is dat karakter evenwel reeds aan het verdwijnen en is de vorm lang niet meer zoo typisch. Hetzelfde constateerde ik ook aan enkele zaailingen, die oorspronkelijk wel, nu reeds veel minder vioolvormige bladen voortbrengen. Deze blad-vorm schijnt dus, althans hier te lande aan een bepaald groeistadium eigen te zijn.

Een van mijn ex. van *R. pulcher* wijkt nog sterk af door spitse bladen.

8. *Axyris amarantoides* L. 15 Juli 1914. Wormerveer. Ook in 1913 door Henrard en Zandvoort te Gorkum gevonden. De plant is inheemsch in midden en Zuid Rusland, in Siberie en Mongolie. Het geslacht kenmerkt zich door vrouwelijke bloemen met 2 tot 4 Perigoondeelen, die bijna tot aan den voet gescheiden en aan de vrucht iets vergroot zijn, en twee kleine bloemdekbladen, die zich aan de vrucht niet vergrooten.

De plant is tot meer dan 1 M. hoog, rechtopstaand sterk uitgespreid vertakt. De bladen ovaal lancetvormig, flauw gekarteld, beiderzijds sterk versmald, aan den voet geleidelijk in den korten steel overgaand. De mannelijke bloemen staan in kluwens aan dunne steeltjes, de vrouwelijke lager aan de takken, die vaak in de onderste helft naakt zijn, en in de oksels van deze. De geheele plant is dun, kort, iets viltig behaard, de vrucht sterker.

9. *Amarantus*.

I. *A. quitensis rufescens*. Thell. 27 September 1914. Wormerveer.

Deze soort staat zeer dicht bij *A. retroflexus* L. Zij onderscheidt zich door de volgende kenmerken. Minder behaard tot bijna kaal. Schutbladen steeds dun, naaldachtig. Vrouwelijke perigoonbladen ± 2 m.M. lang smal spatelvormig, aan den top stomp afgerond met groene middennerf, die bij de meeste bloemen tot aan den top doorloopt. De vorm *rufescens* heeft min of meer roodachtig aangelopen bloeiwijzen. De soort is in 1906 door J. Koornneef te Amsterdam over het IJ gevonden.

Vaderland: Extra tropisch Zuid-Amerika.

II. *A. spinosus* L. 27 Sept. 1914. Wormerveer.

Deze soort is zeer gemakkelijk te kennen aan de twee krachtige doorns in elk der bladoksels. Een zeer verbreid onkruid in de tropen, vermoedelijk vaderland in Amerika.

III. *A. deflexus* L. *brevifolius*. Thell. 27 Sept. 1913. Wormerveer.

Deze vorm wijkt af door de breed ruitvormig eironde bladen aan den top afgerond, stomp en duidelijk uitgerand. Vrucht korter, meer rondachtig, vermoedelijk direct uit Argentina ingevoerd. In 1914 is te Wormerveer ook de type waargenomen.

IV. *A. vulgatissimus*. Spegazz. 25 Juli 1914. Wormerveer.

Behoort tot de *Albersia* groep. Bloemdek-bladen vrij of slechts aan den voet vergroeid éénnervig, de 4—5 vrouwelijke genageld, met bladachtigen top en hoogstens $\frac{1}{3}$ m.M. lange stekelpunt. Steunbladen half zoo lang als het bloemdek, vrucht sterk rimpelig, korter of even lang als het bloemdek. Stengel, althans naar boven behaard, kantig gegroefd. Bladen aan den onderkant op de nerven iets donzig, aan den rand zeer fijn gekroesd.

Uit Argentina. Hiertoe behooren ook de planten door

Jansen en Wachter in het N. K. A. 1909. 136. zonder naam beschreven.

A. vulgatissimus f. spicatus Thell. Wormerveer 25 Aug. 1912. Bovenste bloemkluwens in een eindstandige onbebladerde pluim vereenigd.

A. vulgatissimus f. angustifolius Thell. Wormerveer 27 Sept. 1913. Deze naam komt in de door Dr. Thellung bewerkte *Amarantus* afdeeling van A. u. G. niet voor. Wel vind ik daar den vorm *sublanceolatus* Thell. Bladen ruitlancetvormig $2\frac{1}{2}$ tot 3 maal zoolang als breed. „Hierher Exemplare von Rodleben und Wormerveer.“ Dit kan alleen slaan op het ex. *f. angustifolius*, die dus beschouwd moet worden als een ondervorm van *sublanceolatus*.¹⁾

V. *A. deflexus* × *vulgatissimus* = *A. Jansen-Wachterianus* Thell. 2 Sept. 1913. Wormerveer. Van dezen nieuwen bastaard luidt de diagnose van Dr. Thellung in A. u. G. Synopsis V 347: ☉ bis 2? In der Tracht dem vorhergehenden Bastard (*A. deflexus* × *crispus*) sehr ähnlich, aber kräftiger (Stengel und Aeste bis über 50 cM. lang) Laubblätter und Rande weniger stark kraus, Stengel und Aeste unterwärts kahl, oberwärts wie die Blattstiele dicht krausflaumig. Laubblätter bis 18 : 12 mM. rhombisch eiförmig, beiderends spitz zülaufend (an der Spitze selbst stumpf oder etwas ausgerandet) stachelspitzig. Achselständige Blütenknäuel zahlreich, aber schwach ausgebildet; obere am Ende der Aeste zu ziemlich lockeren am Grunde verzweigten Scheinähren genähert. Weibliche Blüten mit (stets?) 4 Perigonblättern; diese *breit spathelförmig* (im jugendlichen Zustand des vorliegenden Exemplar $\frac{1}{2}$ mM. breit bei kaum $1\frac{1}{3}$ mM. Länge) *nach dem Grunde zu stark nagelartig verschmälert, sehr stumpf oder gestutzt*, kurz stachelspitzig.

¹⁾ Nader deelt Dr. Thellung mij mede, dat *angustifolius* slechts als een improvisatorische herbarium-naam beschouwd moet worden, volkomen synoniem met *sublanceolatus*.

Vorblätter eiförmig zugespitzt, häutig, mit der Stachelspitze (an den jugendlichen Blüten) *fast so lang wie* das Perigon. Frucht und Same unbekannt. Von den beiden Stammarten namentlich durch die völlig intermediäre Ausbildung des Perigons der weiblichen Blüten leicht zu unterscheiden; ferner wohl, wie auch der vorhergehende Bastard durch hochgradige Unfruchtbarkeit (an den vorliegenden, im September gesammelten Exemplaren ist kein Fruchtsatz wahrzunehmen) Gegenüber *A. deflexus* × *crispus* kommen die breiteren, benagelten weiblichen Perigonblätter des *A. vulgatissimus* in dem Bastard deutlich zum Ausdruck.

Bisher nur in den Niederlanden: Wormerveer.

10. *Silene Scereii* Baumg. (= *S. saponariaefolia* Rchb. nec Schott = *S. Tabaria* β *csereii* Rohrb. 1869) Juli 1914. Wormerveer.

Dr. Thellung schrijft mij over deze plant:

„Vorliegende Pflanze ist identisch mit den von Barth aus Siebenbürgen ausgegebenen Exsikkaten der *S. Csereii*, dagegen stimmt sie nicht mit der Abbildung der *S. saponariaefolia* Rchb. (Ic. fl. Germ. Helv. VI f. CCCI fig. 5121) und der Beschreibung von Rohrbach. (Österr. bot. Zeitschr. XIX 1869 p. 267) nach welchen *S. Csereii* 10 nervige Kelche besitzen sollte, während vorlieg. Pfl. 20 nervige Kelche (wie *S. vulgaris*) aufweist. Sonst ist die Übereinstimmung fast vollkommen. Vielleicht entspricht Ihre Pfl. genauer der *S. Schottiana* Schur. die Rohrbach zuerst (Ost. bot. Zeitschr. XIX 73) als „forma capsula calycem totum impleante“ zu der breitblättrigen Abart von *S. cucubalus* später (l. c. 268) als Syn. zu *S. Tabaria* β *Csereii* zieht Siebenburgen, Kroatsien? Ungarn Rumän, Bulgar, Kaukas, Kl. As.“

11. *Trachyspermum copticum* (L.) Link = *Carum copticum* Benth. 16 Aug. 1914. Wormerveer.

Determinatie met onze flora's brengt op *Carum* en wel de afdeeling met meerbladig omwindseltje. De meelachtig

wrattige vrucht is kenmerkend. Egypte (?) Z. W. Azië, in Indië gecultiveerd, in Europa soms met oliezaden aangevoerd.

12. *Daucus aureus* Dess. 19 Aug. 1913. Wormerveer. N. K. A. 1913. 58. moet waarschijnlijk zijn *Daucus pusillus* Michx. het ex. is te jong voor zekere bestemming maar volgens Dr. Thellung zeker geen *D. aureus*.

13. *Trifolium parviflorum* Ehrh. 17 Aug. 1914. Wormerveer. Deze *Trifolium* hoort tot de groep met vrije kroonbladen, terwijl de bloemen duidelijk schutbladen bezitten. Eenjarig, kelk 10 nervig, bloemkroon klein, wit, iets rose aangelopen, blaadjes omgekeerd eivormig. Steunbladen droogvliezig, de geheele plant nog geen dM. hoog. Hoofdjes ongeveer evenlang gesteeld als de bladen in wier oksels zij staan.

14. *Solanum*.

I. Een zeer eigenaardige Solaneën-vegetatie ontmoette ik op 28 Juli 1914 te Wormerveer op het terrein van de gemeente-reiniging. Een oppervlak van 2 à 3 M² was bijna uitsluitend met solaneën dicht bezet, waaronder verscheidene zeer zeldzame. Er stonden *Datura Stramonium* L., *Hyoscyamus niger* L., *Nicotiana rustica* L., *Nicotiana alata* Lk et Otto var *grandiflora* Comes = *N. affinis* Moore.

Solanum Lycopersicum L. *Solanum nigrum* L.

Solanum nigrum stenopetalum A. Br.

Solanum triflorum Nuth.

Solanum nitidibaccatum Bitter, deze plant is identiek met degene, die in het N. K. A. 1913, 58 abusief is opgegeven als *S. villosum* Link.

Solanum? behorende tot de groep *S. nigrum* met kleine bladen. Takken naar boven en de bladen aan den onderkant vooral op de nerven witviltig. Rijpe vrucht donker violet.

II. *S. sisymbriifolium* Lam. 27 Sept. 1914. Wormerveer. Sierplant uit Zuid Amerika, Mexico. Onderscheidt zich van andere stekel-solanums door de gelijke meeldraden.

Bij *S. rostratum* Dunal en *S. heterodoxum* Britton is de onderste meeldraad aanmerkelijk langer. Ik vind evenwel lijnrechte tegenspraak in verschillende flora's. Gray's New Manual of Botany Seventh edition [1908] geeft op blz. 713. *S. citrullifolium* A. Br. = *S. heterodoxum* Britton not Dunal, terwijl ik in Garcke [1912] vind *S. heterodoxum* Dunal = *S. citrullifolium* A. Br. Beide bedoelen blijkbaar dezelfde plant, spreken van de sterke gelijkenis op *S. rostratum* en noemen als onderscheid, dat deze sterharen, geene klierharen, bezit. *S. symbriifolium* heeft als *S. rostratum* sterharen.

III. *S. pygmaeum* Cav. 14 Aug. 1914 Wormerveer, uit Argentina. Bladen klein, de grootste nog geen 5 cM. lang en $1\frac{1}{2}$ cM. breed, vaak met aan elken kant slechts één tand. Bloemen als bij *S. nigrum* maar zeer groot, tot 1 cM. ruim.

15. *Verbascum virgatum* With. = *V. blattarioides* Lam. Deze plant noemde ik verleden jaar N. K. A. als een vermoedelijke bastaard. Dit jaar heb ik ze gecultiveerd en daarbij de overtuiging gekregen, dat het geen bastaard is. De plant is buitengewoon vruchtbaar, de zaden zijn zoo goed als alle opgekomen en alle planten zetten algemeen zeer overvloedig zaad. Verschillen tusschen de diverse planten heb ik niet waargenomen. Nu geeft Gray op: *V. virgatum* Similar to the preceding (*V. Blattaria*) but somewhat more pubescent and glandular; pedicels shorter than the fruit. Dit klopt met mijn exemplaren. De ex. evenwel, die in het Rijks Herb. onder *V. Blattarioides* liggen (het materiaal is verre van schitterend) wijken meest nog al wat af, enkele komen vrijwel overeen.

De heer Sirks, die door de vriendelijke bemiddeling van Dr. Goethart, zoo goed was een gedroogd exemplaar te determineeren, kwam ook tot het resultaat vermoedelijk *V. Blattaria* × *nigrum*, terwijl Dr. Thellung aan zijn etiket toevoegde: „Viellicht hybridogene Species *Blattaria* ×?”

16. *Spilanthes decumbens* (Sm.) A. H. Moore var *macropoda* (D. C.) A. H. Moore. 27 September 1914. Wormerveer. De plant is identiek met die van dezelfde vindplaats 19 Aug. 1913 N. K. A. 1913 59 en daar als *Spilanthes repens* Michaux opgegeven. Dr. Thellung schrijft mij: „Eine andere var. wurde seinerzeit im Port-Juvenal bei Montpellier gefunden“. Afkomstig uit Brasilië. Uruguay.

17. *Schkuhria pinnata* (Lam) O. Kuntze, dit is de gele composiet No. 30. N, K. A. 1913. 60. Evenwel voegde Dr. Thellung aan zijn etiket toe: von der gleichen Lokalität (Wormerveer) leg. A. W. Kloos. Sept. 1913 sah ich im Herb. Jansen & Wachter auch *S. advena* Thell. Wij hebben dus twee adventieve *Schkuhria's* in ons land. Het verschil tusschen beide is dat de pappusschubben bij *S. pinnata* althans gedeeltelijk spits en genaald zijn, die van *S. advena* alle stomp en ongenaald.

18. *Bidens bipinnatus* L. 3 Nov. 1914. Wormerveer. Deze zonderlinge *bidens*, die ik in jeugdigen toestand als 'n kiemplant van vlier voorbijgegaan ben, heeft dubbel gevinde bladen, een vierkanten stengel. De hoofdjes zijn klein, de vruchten lijnvormig vierkant meer dan 1 cM. lang, nauwelijks 1 mM. breed.

19. *Helianthus*.

I. *Helianthus giganteus* L. 19 Aug. 1913. Wormerveer 2. Bladen tegenoverstaand, smal, beiderzijds spits, de bovenste verspreid, ruw aan beide kanten, bijna zittend, vrij kleine hoofdjes, 0,5—3 M. hoog, omwindselbladen smal, lijn-lancetvormig, behaard, gewimperd, uit Noord-Amerika.

II. *Helianthus debilis* Nutt = *H. cucumerifolius* Host 3 Sept. 1914. Rotterdam. De heer Jansen schrijft mij, dat deze plant door hem reeds in 1903 bij Vlaardingen gevonden is. — ☉. Met donkere schijfblomen, bladen langsteeld, spits driehoekig, de onderste tegen-

overstaand, lintbloemen aanzienlijk. — 20 cM.—1 M. uit Noord-Amerika.

20. *Anthemis cota* L. Juli 1913. Gorinchem leg. J. Th. Henrard en A. W. Kloos Jr. Gelykt veel op *A. austriaca* Jacq. vooral op den vorm β *triumphetti* D. C. verschilt evenwel en is direct herkenbaar aan de lange naaldvormige strooschubben.

A. W. KLOOS Jr. C. I.